

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВА ПІД ЧАС ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

APPLICATION OF METHODS OF BANKRUPTCY DIAGNOSTICS IN EVALUATING THE CONDITION AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF COMPANIES OF THE HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS OF UKRAINE

УДК 336.279-047.72

Стригуль Л.С.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри економічного аналізу та обліку

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Мельник О.В.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри економічного аналізу та обліку

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Побережна Н.М.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри економічного аналізу та обліку

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

У статті розглянуто особливості оцінювання стану та перспектив розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу в Україні в сучасних умовах господарювання на засадах застосування методів діагностики банкрутства підприємства.

Ключові слова: діагностика банкрутства, оцінювання, готельно-ресторанний бізнес, специфічні методи оцінки, стандартні методи статистично-економічного аналізу.

В статье рассмотрены особенности оценки состояния и перспектив развития предприятий гостинично-ресторанного бизнеса в Украине в современных условиях хозяйствования на основе применения

методов диагностики банкротства предприятия.

Ключевые слова: диагностика банкротства, оценка, гостинично-ресторанный бизнес, специфические методы оценки, стандартные методы статистическо-экономического анализа.

The article discusses the features of assessing the state and prospects of development of enterprises of the hotel and restaurant business in Ukraine in the current economic conditions based on the application of methods for diagnosing bankruptcy of an enterprise.

Key words: bankruptcy diagnostics, assessment, hotel and restaurant business, specific assessment methods, standard methods of statistical and economic analysis.

Постановка проблеми. У сучасних складних умовах функціонування економіки України в кожній сфері відбувається пошук нових шляхів і методів підвищення ефективності діяльності, який є можливим лише на основі здійснення адекватної оцінки сучасного стану для подальшого окреслення перспектив на майбутнє за умови врахування отриманих результатів аналізу щодо визначення «вузьких» місць функціонування. Ці процеси характерні також для сфери готельно-ресторанного бізнесу. Для передбачення та подальшої можливості уникнення банкрутства існує велика кількість підходів до прогнозування майбутньої неплатоспроможності підприємства. У сучасній економічній науці є численні методи аналізу та прогнозу діяльності з огляду на вірогідність настання банкрутства підприємства, що дає змогу встановити наявність ознак імовірності зупинення безперервності його діяльності.

Дослідження підходів до оцінки ймовірності банкрутства не втратило своєї актуальності й сьогодні, оскільки науковцями ще не винайдено єдиної моделі, яка б могла достеменно оцінити її вірогідність для підприємств різних сфер діяльності. Кожен із наявних підходів має свої переваги та недоліки, тому під час здійснення аналізу виникає необхідність вибору такого підходу, який дасть змогу отримати найбільш однозначну та точну оцінку. Виходячи із цього, виникає об'єктивна необхідність поглибленого дослідження наявних підходів до оцінки ймовірності банкрутства підпри-

ємств, які застосовуються сьогодні, з урахуванням практичного досвіду. При цьому їх застосування у різноманітних сферах економіки повинно носити системний та обґрунтований характер, зумовлений специфікою сфери дослідження та врахуванням певних особливостей сучасного стану функціонування та виду діяльності окремих підприємств. Таким чином, дослідження особливостей застосування методів діагностики банкрутства під час оцінювання діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу з урахуванням особливостей їх функціонування є своєчасним та актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти діагностики ймовірності банкрутства підприємств, що знайшли відображення у наукових працях О.В. Мороза, Т.Б. Берднікової, В.А. Верби, І.О. Бланка, Л.О. Ліго-ненко, А.С. Вартанова, Е.М. Короткова, А.П. Ковальова, М.В. Афанасьєва, Г.В. Савицької, О.О. Терещенка, В.М. Зарубинського та інших вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, дали змогу визначити, що жоден із наявних способів оцінки вірогідності банкрутства не забезпечує точний результат. Тобто зусилля, що витрачаються на запобігання банкрутству, не є абсолютно ефективними і самі по собі створюють кризові процеси, базуючись на свідомо недейсній основі.

Незважаючи на велику кількість досліджень, залишається невирішеною низка проблем,

пов'язаних із застосуванням моделей для оцінки ймовірності банкрутства підприємств України. Виходячи із цього, необхідно проаналізувати переваги та недоліки найбільш відомих моделей на існуючих підприємствах та підставі отриманих результатів зробити висновки щодо доцільності їх застосування.

Забезпечення належного рівня господарювання є необхідною умовою сталого соціально-економічного розвитку держави, оскільки від цього залежить потенціал підприємств, регіонів та рейтинг України у світовому співтоваристві. За допомогою статистико-економічних методів можна не лише дослідити стан різних сфер економіки, динаміки та тенденцій їх розвитку, а й надати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності їх функціонування. При цьому вагоме значення має вірність вибору переліку доцільних методів оцінювання, застосування яких не лише окреслить загальну проблему досліджуваного об'єкта, а й урахує його особливості та наявні взаємозв'язки, що підвищить точність та обґрунтованість результатів дослідження. Функціонування готельно-ресторанного бізнесу – це сфера економічної діяльності, що характеризується щільними фінансово-господарчими зв'язками з багатьма сферами економіки країни та взаємодією з окремими суб'єктами господарювання, взаємозв'язок та взаємовплив яких носить системний характер, що потребує врахування під час визначення методів як узагальнюючого оцінювання функціонування галузі, так і аналізу діяльності окремих підприємств цієї сфери господарювання для підвищення достовірності отриманих результатів дослідження [1, с. 62]. Це можливо лише на основі застосування статистико-економічного аналізу розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу, оцінювання особливостей функціонування підприємств готельно-ресторанного бізнесу, визначення тенденції їх розвитку на майбутнє. Незважаючи на велику кількість робіт із зазначеної проблематики, залишаються ще недостатньо опрацьованими питання, що стосуються процесу систематизації методів оцінювання функціонування індустрії гостинності в сучасних умовах.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у теоретичному узагальненні та систематизації підходів до оцінювання тенденцій розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства України виходячи з результатів практичних розрахунків.

Проведення діагностики банкрутства підприємства допомагає передбачити своєчасне виявлення неплатоспроможності, збитковості, фінансової залежності та зниження ділової активності [2]. Тому для проведення діагностики банкрутства в підходах повинні використовуватися показники прибутковості, фінансової стійкості, ліквідності та

ділової активності, в іншому разі моделі, які не містять цих складників, матимуть неточний аналіз із часткою похибки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Практика готельно-ресторанного бізнесу, конкуренція в галузі, економічні реалії з їх складними внутрішньогосподарськими умовами та відносинами значно ускладнили підприємницьку діяльність на ринку послуг, зумовили нові закономірності його розвитку. Це вимагає постійного вдосконалення і поглиблення наявних наукових теорій, зокрема перегляду підходів і принципів управління та розвитку підприємницької діяльності в регіональному туризмі, адаптації наукових концепцій та інструментів у підприємницькому середовищі до сучасних економічних умов з урахуванням галузевої специфіки.

Для здійснення порівняльного аналізу переваг та недоліків методів діагностики ймовірності банкрутства слід взяти найбільш популярні у використанні, такі як: двофакторна модель Альтмана, п'ятифакторна модель Альтмана, дискримінантні моделі Ліса і Таффлера, показник діагностики платоспроможності Конана і Гольдера, модель Спрінгейта, універсальна дискримінаційна функція О.О. Терещенка [3, с. 260].

У країнах із розвинутою економікою нині широко застосовуються так звані тести для оцінки ризику банкрутства. Ці тести передбачають використання факторних регресійних і дискримінантних моделей. Найвідомішими є тести Альтмана, Конана і Гольдера, Ліса, Таффлера, Спрінгейта, Бівера.

У 1968 р. професор Нью-Йоркського університету Е. Альтман на базі багатовимірного дискримінантного аналізу запропонував так звані Z-моделі. За двофакторною моделлю індекс визначається коефіцієнтом покриття K_p і коефіцієнтом автономії (фінансової незалежності) $K_{авт}$ за формулою:

$$Z = -0,3877 - 1,0736K_p + 0,0579K_{авт}.$$

Для підприємств, у яких $Z = 0$, ймовірність банкрутства становить 50%.

Негативні значення Z свідчать про зменшення ймовірності банкрутства.

Якщо $Z > 0$, ймовірність банкрутства перевищує 50% і зростає зі збільшенням Z . Ця модель проста, не потребує великого обсягу вихідної інформації, проте недостатньо точно прогнозує ймовірність банкрутства. Похибка $Z = \pm 0,65$.

Наступним кроком дослідження Е. Альтмана було виявлення впливу впливу 22 фінансових коефіцієнтів, з яких для остаточної моделі вибрано п'ять показників:

$$Z = 3,3 \cdot K_1 + 1,0 \cdot K_2 + 0,6 \cdot K_3 + 1,4 \cdot K_4 + 1,2 \cdot K_5,$$

де K_1 – прибуток до сплати податків і процентів/загальна вартість активів;

K_2 – виручка від реалізації/загальна вартість активів;

K3 – ринкова вартість власного капіталу/залучений капітал;

K4 – реінвестований прибуток/загальна вартість активів;

K5 – оборотні активи/загальна вартість активів.

Критичне значення $Z = 2,675$, із цим значенням порівнюється розрахункове значення Z окремого підприємства. Якщо $Z < 2,675$, підприємству в найближчі два-три роки загрожує банкрутство; якщо $Z > 2,675$, це свідчить про стабільний фінансовий стан підприємства.

Для вітчизняних підприємств більш доцільним є застосування Z -моделі, запропонованої Е. Альтманом в 1983 р.:

$$Z_{83} = 3,107 \cdot K1 + 0,995 \cdot K2 + 0,42 \cdot K3(1) + 0,847 \cdot K4 + 0,717 \cdot K5,$$

де $K3(1)$ – балансова вартість власного капіталу/залучений капітал.

Критичне значення $Z_{83} = 1,23$.

Для діагностики платоспроможності в зарубіжних країнах використовують також показник Z Конана і Гольдера, який був розроблений на основі двох вибірок по 95 малих і середніх промислових підприємствах за допомогою методу дискримінантного аналізу:

$$Z = 0,16 \cdot X1 - 0,22 \cdot X2 + 0,87 \cdot X3 + 0,10 \cdot X4 - 0,24 \cdot X5,$$

де $X1$ = дебіторська заборгованість + кошти/разом активи;

$X2$ = постійний капітал/разом пасиви;

$X3$ = фінансові витрати/виручка від реалізації;

$X4$ = витрати на персонал/додана вартість;

$X5$ = валовий прибуток/залучений капітал.

Дослідниками було розраховано відсоток достовірності затримки платежів для різних значень Z (табл. 1).

Авторами підходу доведено, що показник Z має достатню точність прогнозу, що дає можливість оцінити ймовірні фінансові труднощі на три роки вперед.

У зарубіжній практиці фінансового аналізу відомі також тести ймовірності банкрутства Ліса (Z_l) і Таффлера (Z_t):

$$Z_l = 0,063 \cdot X1 + 0,092 \cdot X2 + 0,057 \cdot X3 + 0,001 \cdot X4,$$

де $X1$ = оборотні активи/загальна вартість активів;

$X2$ = прибуток від реалізації/загальна вартість активів;

$X3$ = нерозподілений прибуток/загальна вартість активів;

$X4$ = власний капітал/залучений капітал.

Граничне значення $Z_l = 0,037$

$$Z_t = 0,03 \cdot X1 + 0,13 \cdot X2 + 0,18 \cdot X3 + 0,16 \cdot X4,$$

де $X1$ = прибуток від реалізації/короткострокові зобов'язання;

$X2$ = оборотні активи/загальна вартість зобов'язань;

$X3$ = короткострокові зобов'язання/загальна вартість активів;

$X4$ = виручка від реалізації/загальна вартість активів.

Якщо $Z_t > 0,3$, підприємство має добрі довгострокові перспективи, якщо $Z_t < 0,2$, є ймовірність банкрутства.

Модель Спрінгейта:

$$Z_c = 1,03 X1 + 3,07 X2 + 0,66 X3 + 0,4 X4,$$

де $X1$ = робочий капітал/загальна вартість активів;

$X2$ = прибуток до сплати відсотків і податків/загальна вартість активів;

$X3$ = прибуток до сплати відсотків і податків/короткострокові зобов'язання;

$X4$ = виручка від реалізації/загальна вартість активів.

Якщо $Z_c < 0,862$, підприємство є потенційним банкрутом.

Під час використання наведених тестів для українських підприємств слід урахувати низку обставин. Показник «власний капітал», відповідно до діючих в Україні підходів до переоцінки активів, штучно завищується сумами з дооцінки активів. Старим, зношеним основним фондам надається таке ж значення, що й новим. Як наслідок, співвідношення між власним і позиковим капіталом не відповідає дійсності. Тому моделі, які використовують цей показник, можуть не відображати реального стану справ.

Умовам діяльності українських підприємств більш відповідає універсальна дискримінантна функція українського економіста О.О. Терещенка:

$$Z_{тер} = 1,5 \cdot X1 + 0,08 \cdot X2 + 10 \cdot X3 + 5 \cdot X4 + 0,3 \cdot X5 + 0,1 X6,$$

де $X1$ = грошові кошти/зобов'язання;

$X2$ = валюта балансу/зобов'язання;

$X3$ = прибуток/валюта балансу;

$X4$ = прибуток/виручка від реалізації;

$X5$ = виробничі запаси/виручка від реалізації;

$X6$ = оборотність основного капіталу.

Якщо $Z_{тер} > 2$, підприємству банкрутство не загрожує.

Таблиця 1

Розрахунок імовірності затримки платежів

Значення Z	+0,210	+0,480	+0,002	-0,026	-0,068	-0,087	-0,107	-0,131	-0,164
Імовірність затримки платежів, %	100	90	80	70	50	40	30	20	10

Таблиця 2

Діагностика банкрутства за різними тестами

Критерії оцінки	Граничне значення	Розрахункове значення (поточне)	Ступінь загрози банкрутства
1 Двофакторний тест Е. Альтмана	0	1,03	<50%
2 Тест Е. Альтмана	2,675	2,75	Банкрутство не загрожує
3 Тест Е. Альтмана для українських підприємств	1,23	1,27	Банкрутство не загрожує
4 Конана і Гольдера	0	-0,164	100%
5 Тест Р. Ліса	0,037	0,8	Дуже високий
6 Тест Таффлера	<2	1,35	Ймовірність висока
7 Тест Спрінгейта	<0,862	0,752	Потенційний банкрут
8 Тест О. Терещенка	$0 < Z_{тер} < 1$	0,36	Загроза банкрутства за відсутності заходів із санації

Таблиця 3

Порівняльна характеристика моделей прогнозування банкрутства підприємства

Моделі	Переваги	Недоліки
1 Двофакторна модель Альтмана	Простота розрахунку; можливість застосування під час проведення зовнішнього аналізу на основі бухгалтерського балансу.	Неадекватність прогнозів для українських підприємств готельно-ресторанного бізнесу; не розглядається вплив показників, що характеризують ефективність використання ресурсів, ділову та ринкову активність та ін.; не розглядається облік галузевої та регіональної специфіки функціонування суб'єктів економіки.
П'ятифакторна модель Альтмана	Простота й коректність отримання кількісної оцінки; висока точність розрахунків.	Використання наведеного індексу істотно обмежується вимогою мати ринкову оцінку власного капіталу КЗ. Це можливо лише для великих корпорацій, акції яких вільно котируються на фондових біржах. З огляду на недостатню розвиненість фондового ринку України, звернення переважної більшості українських підприємств до індексу Альтмана буде поки що некоректним.
П'ятифакторна модель Альтмана, 1983 р.	Простота й можливість застосування за наявності обмеженої інформації; порівняність показників; можливість поділу аналізованих компаній на потенційних банкрутів і не банкрутів; висока точність розрахунків.	Ускладненість використання в українських умовах (не враховує українські особливості економіки готельно-ресторанного бізнесу); складність інтерпретації підсумкового значення; залежність точності розрахунків від вихідної інформації; обмеженість сфери застосування; заснована на застарілих даних; неврахування показників рентабельності.
Модель Таффлера	Простота розрахунків та висока точність прогнозу ймовірності банкрутства компанії, що пов'язано зі значною кількістю проаналізованих компаній.	Обмеження сфери застосування (тільки для акціонерних товариств, акції яких активно торгуються на фондовому ринку); складність інтерпретації підсумкового значення; неможливість використання в українських умовах; залежність точності розрахунків від вихідної інформації; використання застарілих даних.
Модель Ліса	Простота і швидкість розрахунків; доступність необхідних для розрахунків даних; можливість оцінити фінансовий стан та спрогнозувати банкрутство.	Не пристосована до українських підприємств готельно-ресторанного бізнесу; створювалася з урахуванням західних особливостей розвитку; неможливість застосування до малих підприємств; невідповідність методичних прийомів розрахунку показників фінансової звітності.
Модель Спрінгейта	Показує достатній рівень надійності прогнозу, точність – близько 90%.	Створена для підприємств США і Канади з метою оцінювання; немає галузевої та регіональної диференціації Z-рахунку; між змінними спостерігається досить висока кореляція; не підходить для економіки України та підприємств готельно-ресторанного бізнесу.
Модель Конана і Гольдера	Розроблена на основі двох вибірок по 95 малих і середніх промислових підприємствах, високий рівень точності, зручна шкала оцінки ризику.	Неможливість використання в українських умовах (не враховує українські особливості економіки готельно-ресторанного бізнесу); відсутність статистичної бази.
Модель Терещенка	Урахування специфіки діяльності суб'єктів; охоплення незначної кількості показників; доступність інформації, необхідних для розрахунку параметрів моделі.	Недостатній рівень обґрунтованості показників та їх нормативних значень; можливість застосування тільки для окремих підприємств; великий інтервал невизначеності.

Якщо $1 < Z_{тер} < 2$, фінансова стійкість підприємства порушена, проте якщо своєчасно провести антикризові заходи, банкрутство не загрожуватиме.

Якщо $0 < Z_{тер} < 1$, існує загроза банкрутства за відсутності заходів із санації; $Z_{тер} < 0$ – підприємство вже банкрут.

Аналіз результатів використання різних тестів для оцінки ймовірності банкрутства підприємства готельно-ресторанного бізнесу «ТОВ «Сосновий бор» показує, що не виключені протилежні судження про рівень кризового стану на підприємстві та можливість його банкрутства (табл. 2).

Таким чином, визначено, що результати оцінювання за різними методиками діагностики банкрутства дуже суперечать одне одному, тому потребують додаткового дослідження їхні переваги та недоліки щодо застосування саме для підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Дослідження змін, що відбуваються на підприємствах сфери послуг, зокрема підприємств готельно-ресторанного бізнесу, також зумовлює проблеми й особливості їх оцінювання та прогнозування. Зміни на підприємствах сфери послуг можуть бути запланованими і незапланованими, разовими або багатоступінчастими та можуть торкнутися багатьох аспектів і, таким чином, потребують різних підходів та методів щодо їх оцінювання (табл. 3).

Виконаний аналіз та узагальнення дали змогу зробити висновок, що розглянуті підходи до прогнозування банкрутства зарубіжних авторів мають низку істотних обмежень для їх використання на українських підприємствах готельно-ресторанного бізнесу. Вони не адаптовані до вітчизняної економіки і не враховують специфіку діяльності вітчизняних підприємств, а саме: особливості в системі бухгалтерського обліку та податковому законодавстві, вплив інфляції на формування показників діяльності підприємства, галузеву приналежність підприємства готельно-ресторанного бізнесу та ін. Дискримінантна модель О. Терещенка має значні переваги над традиційними підходами з огляду на її переваги, такі як: урахування специфіки діяльності суб'єктів; охоплення незначної кількості показників; доступність інформації, необхідної для розрахунку параметрів моделі.

Таким чином, використання різноманітних методів під час дослідження функціонування підприємств готельно-ресторанного бізнесу є необхідним для повноцінного аналізу. Оскільки саме комплексний підхід до оцінки дає змогу вирішити низку складних завдань функціонування підприємств, то в сучасній аналітичній практиці необхідно добре розумітися на методах та особливостях їх застосування залежно від цілей дослідження, вміти їх практично застосовувати для моделювання реальних ситуацій.

Висновки з проведеного дослідження. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу України є особливо актуальним, оскільки саме ця сфера підтримує майже два десятки суміжних галузей та створює додаткові робочі місця. Готельно-ресторанний бізнес в Україні може і мусить стати платформою для реалізації ринкових механізмів, джерелом поповнення державного та місцевих бюджетів. Саме достовірні та обґрунтовані результати оцінки діяльності, а також своєчасна достовірна оцінка ймовірності банкрутства можуть стати поштовхом до усталення його функціонування та прискорення розвитку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Воронкова Т.Є., Чернюк Ю.В. Сравнительная характеристика методов оценки кризисного состояния предприятий с применением формул Э. Альтмана и А.А. Терещенко. Украина – Болгария – Европейский Союз: современное состояние и перспективы: сборник материалов международной научно-практической конференции. Т. 1. Херсон: Вишемирский В.С., 2012. С. 60–64.
2. Дягель О.Ю., Энгельгардт К.О. Диагностика вероятности банкротства организаций: сущность, задачи и сравнительная характеристика методов. Ч. 2. Финансовый анализ. URL: <http://1fin.ru/?id=201>.
3. Бідник Н.Б. Використання математичних методів і моделей в економіці, фінансах. Науковий вісник НЛТУ України. 2008. Вип. 18.6. С. 258–262.
4. Вітлінський В.В. Моделювання економіки: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2003. 408 с.
5. Лепейко Т.І., Доценко П.О. Аналіз сучасних методик прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. URL: <http://masters.donntu.edu.ua/2012/tem/subbrysl/library/bancrutcy.pdf>.
6. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: Центр навч. літератури, 2007. 488 с.
7. Рясних Є.Г., Шкілюк Л.О. Моделі діагностики та прогнозування банкрутства. Вісник Хмельницького національного університету. 2008. № 2. Т. 2. С. 3–33.
8. Чурсина Ю.А., Кондратьева К.В. Диагностика банкротства предприятия. URL: http://www.auditfin.com/fin/2013/1/2013_I_03_11.pdf.

REFERENCES:

1. Voronkova T.E., Chernyuk Y.V. Comparative characteristics of methods of crisis state assessment of enterprises using formulas of E.H. Altman and A.A. Tereshchenko / T.E. Voronkova, YU.V. CHernyuk // «Ukraine – Bulgaria – European Union: current state and perspectives». Sbornik materialov mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoj konferencii. T. 1. – Herson – Varna: Herson, PP Vishemirskij V.S., 2012. – S. 60–64.
2. Dyagel' O.YU. Diagnostika veroyatnosti bankrotstva organizacij: sushchnost', zadachi i sravnitel'naya harakteristika metodov. CHast' 2 [Elektronnij resurs] / O.YU. Dyagel', K.O. EHngel'gardt // Finansovyy analiz: portal zhurnala URL. – Rezhim dostupu: <http://1fin.ru/?id=201>

3. Bidnik N. B. Viktorystannya matematichnih metodiv i modelej v ekonomici, finansah / N. B. Bidnik // Naukovij visnik NLTU Ukraïni: zbirnik naukovo-tekhnichnih prac'. – L. : NLTU Ukraïni, 2008. – Vip. 18.6. – S. 258-262.

4. Vitlins'kij V. V. Modelyuvannya ekonomiki: [navch. posib.] / V. V. Vitlins'kij. – K. : KNEU, 2003. – 408 s.

5. Lepejko T.I., Docenko P.O. Analiz suchasnih metodik prognozuvannya jmovirnosti bankrutstva pidpriemstv [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://masters.donntu.edu.ua/2012/iem/subbrys/library/bancrutcy.pdf>

6. Podol's'ka V.O., YArish O.V. Finansovij analiz: navch. posibnik. – K.: Centr navch. literaturi, 2007. – 488 s.

7. RYasniH Є.G., SHkilyuk L.O. Modeli diagnostiki ta prognozuvannya bankrutstva // Visnik Hmel'nic'kogo nacional'nogo universitetu – 2008. – № 2. – T. 2. – S. 3–33.

8. CHursina YU.A. Diagnostika bankrotstva predpriyatiya [Elektronnij resurs] / YU.A. CHursina, K.V. Kondrat'eva. – Rezhim dostupu: http://www.auditfin.com/fin/2013/1/2013_1_03_11.pdf

Strygul L.S.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Economic Analysis and Accounting,
National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”

Melen O.V.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Economic Analysis and Accounting,
National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”

Poberezhna N.M.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Economic Analysis and Accounting,
National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”

**APPLICATION OF METHODS OF BANKRUPTCY DIAGNOSTICS IN EVALUATING
THE CONDITION AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF COMPANIES
OF THE HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS OF UKRAINE**

The article deals with the peculiarities of the assessment of the state and prospects of enterprises of the hotel and restaurant business of Ukraine in the modern conditions of management on the basis of the application of methods of the enterprise bankruptcy diagnostics.

In today's difficult conditions of the functioning of the Ukrainian economy in each sphere, there is a search for new ways and methods of increasing the efficiency of activity, which is possible only on the basis of an adequate assessment of the current state for further defining the prospects for the future, taking into account the results of the analysis obtained for the definition of “bottlenecks” of functioning. These processes are also characteristic for the hotel and restaurant business. In order to foresee and for the further avoidance of bankruptcy, there is a large number of approaches to applying the approaches of forecasting future insolvency of the enterprise. In modern economic science, there are numerous methods of analysis and forecast of activity in view of the probability of bankruptcy of the enterprise, which allows us to establish the presence of signs of the probability of stopping the continuity of its activities.

The study of approaches to assessing the probability of bankruptcy has not lost its relevance today, as scientists have not yet invented a single model that could attain a goal to assess its probability for enterprises in various fields of activity. Each of the existing approaches has its advantages and disadvantages, so when analysing it, it is necessary to choose such an approach that will allow the most accurate and precise assessment to be obtained. On this basis, there is an objective need for an in-depth study of existing approaches to assess the probability of bankruptcy of enterprises that are being used today and to conduct a study based on practical experience. At the same time, their application to various spheres of the economy should be systemic and justified due to the specifics of the scope of the study and taking into account certain features of the current state of operation and the type of activity of individual enterprises. Thus, the study of the specifics of the use of bankruptcy diagnostics methods in assessing the activity of enterprises of hotel and restaurant business, taking into account the peculiarities of their operation, is a timely and actual task.

It is proved in the article that the use of various methods during the study of the operation of enterprises of hotel and restaurant business is necessary for a thorough analysis. Since this complex approach to the evaluation allows solving a number of complex tasks of the operation of enterprises, in today's analytical practice it is necessary to understand the methods and features of their application depending on the objectives of the research, to be able to apply them practically to simulate real situations.